

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z MATEMATYKI

W GIMNAZJUM nr 3
z Oddziałami Integracyjnymi
i Oddziałami Sportowymi
w Zespole Szkół Samorządowych
im. 1 Pułku Ułanów Krechowieckich
w Augustowie

Program nauczania:

❖ **Matematyka z plusem (kl.I, II, III)**

Opracowali:

Cichor Janusz
Danilczyk Tadeusz
Suszyńska Joanna

Rok szkolny 2016/2017

Przedmiotowy system oceniania (PSO) czyli podstawowe zasady szkolnego oceniania uczniów z matematyki. Został opracowany zgodnie z podstawą programową oraz obowiązującym w szkole szkolnym systemem oceniania (SSO).

Przedmiotowy system oceniania ma na celu:

- ❖ informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie;
- ❖ pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju, motywowanie ucznia do dalszej pracy;
- ❖ dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w uczeniu się oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia;
- ❖ umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktycznej.

I. ZASADY OCENIANIA UCZNIÓW

Ocenianie przedmiotowe obejmuje:

- ❖ rozpoznawanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania;
- ❖ formułowanie przez nauczycieli wymagań edukacyjnych oraz informowanie o nich uczniów i rodziców;
- ❖ bieżące ocenianie;
- ❖ przekazywanie rodzicom (prawnym opiekunom) informacji o postępach i trudnościach ucznia w nauce oraz zasad wglądu do dokumentacji oceniania i pisemnych prac ucznia
- ❖ wymagania edukacyjne na poszczególne oceny;
- ❖ klasyfikowanie śródroczne i końcoworoczne;
- ❖ przeprowadzenie egzaminów klasyfikacyjnych, sprawdzających i poprawkowych zgodnie z SSO.

Dokument znajduje się w bibliotece oraz na stronie internetowej szkoły.

Ocenie podlegają:

- ❖ wiadomości i umiejętności (zgodnie z wymaganiami edukacyjnymi wynikającymi z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania);
- ❖ twórcza praca uczniów;
- ❖ aktywność i zaangażowanie.

Pomiar osiągnięć uczniów odbywa się za pomocą następujących osiągnięć:

1. Prace klasowe.
2. Sprawdzian umiejętności matematycznych po szkole podstawowej (dotyczy klas I).
3. Sprawdzian diagnostyczny (dotyczy klas II).
4. Próbnny egzamin gimnazjalny (dotyczy klas III).
5. Kartkówki.
6. Odpowiedzi ustne.
7. Prace domowe.
8. Prace długoterminowe.
9. Ocena osiągnięć w konkursach matematycznych.
10. Prace dodatkowe, wykonywanie pomocy dydaktycznych.
11. Obserwacja ucznia, w tym:
 - przygotowanie do lekcji,
 - aktywność na lekcji,
 - praca w grupie.

Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów oraz ich rodziców o:

- ❖ Wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych.
- ❖ Sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów
- ❖ Warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej.

II. KRYTERIA OCENIANIA POSZCZEGÓLNYCH OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Prace klasowe – przeprowadzone są zgodnie z harmonogramem. Obejmują cały omówiony dział zgodnie z rozkładem materiału. Poprzedzone są lekcją powtórzeniową. Zapowiadane są z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Uczniowie wspólnie z nauczycielem ustalają wówczas zakres materiału na sprawdzian. Zadania na pracę klasową uwzględniają różny stopień trudności. Poszczególne zadania ocenia się poprzez punktowanie. Liczba punktów zależy od stopnia trudności zadania, jego złożoności oraz różnorodności sprawdzanych czynności. Praca klasowa powinna zawierać około 60% pkt. za zadania z poziomu podstawowego (P) i 40% pkt. za zadania z poziomu ponadpodstawowego (PP). Maksymalną ilość punktów przydziela się za ustalenie

właściwego sposobu rozwiązania zadania oraz poprawność rachunkową. W przypadku niepełnego rozwiązania lub błędów przydziela się za zadanie odpowiednio mniej punktów.

W celu uzyskania ostatecznej oceny za pracę klasową zlicza się ogólną ilość zdobytych punktów i ocenia według następujących kryteriów:

0% - 34%	niedostateczny (1)
35% - 49%	dopuszczający (2)
50% - 69%	dostateczny (3)
70% - 84%	dobry (4)
85% - 95%	bardzo dobry (5)
96% - 100%	celujący (6)

Dopuszcza się możliwość stawiania plus (+) lub minus (-) przy ocenie w przypadku uzyskania przez ucznia maksymalnej lub minimalnej liczby punktów na daną ocenę. Nauczyciel w czasie sprawdzania prac pisemnych uczniów ma obowiązek poprawiania błędów ortograficznych, interpunkcyjnych, językowych.

W przypadku pracy niesamodzielnej uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Uczeń ma możliwość poprawy oceny z pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem (w ciągu 10 dni roboczych od otrzymania sprawdzonej pracy). Na poprawę uczeń otrzymuje zadania o podobnym stopniu trudności, oceniane na takich samych zasadach. Ocena uzyskana z poprawy jest wpisywana do dziennika lekcyjnego. Uczeń nieobecny na pracy klasowej musi ją napisać w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.

Sprawdzian umiejętności matematycznych po szkole podstawowej* w klasach pierwszych obejmuje wiadomości i umiejętności zdobyte przez uczniów w szkole podstawowej. Przy ocenianiu stosuje się tu takie same kryteria, jak w przypadku innych prac klasowych. Sprawdzian przeprowadza się w pierwszych tygodniach nauki. Ocena ze sprawdzianu umiejętności matematycznych po szkole podstawowej nie podlega poprawie.

Sprawdzian diagnostyczny* przeprowadzany jest w klasach drugich i obejmuje wiadomości i umiejętności zdobyte przez uczniów w klasie pierwszej i drugiej. Przy ocenianiu stosuje się tu takie same kryteria, jak w przypadku innych prac klasowych. Ocena ze sprawdzianu diagnostycznego nie podlega poprawie.

** - sprawdziany ujęte w PLANIE PRACY SZKOŁY na dany rok szkolny.*

Próbny egzamin gimnazjalny przeprowadzany jest w klasach trzecich i obejmuje wiadomości i umiejętności zdobyte przez uczniów w klasie pierwszej, drugiej i trzeciej. Przy ocenianiu stosuje się tu takie same kryteria, jak w przypadku innych prac klasowych. Ocena z próbnego sprawdzianu nie podlega poprawie.

Kartkówki – sprawdzają opanowanie wiadomości i umiejętności z co najwyżej 3 ostatnich lekcji i wchodzi w zakres pracy klasowej przeprowadzanej po zakończeniu działu. Kartkówki nie muszą być zapowiadane i nie mogą być poprawiane. Ocenia się je tak, jak prace klasowe.

Nauczyciel jest zobowiązany do sprawdzenia prac pisemnych w ciągu 10 dni roboczych (nie dotyczy próbnego egzaminu) i poinformowania uczniów o ocenie.

Odpowiedzi ustne – odpowiedź ustna obejmuje zakres programowy aktualnie realizowanego działu. Oceniając odpowiedź ustną, nauczyciel bierze pod uwagę: zgodność wypowiedzi z postawionym pytaniem, prawidłowe posługiwanie się pojęciami, zawartość merytoryczną wypowiedzi.

Prace domowe – są pisemną lub ustną formą ćwiczenia umiejętności i utrwalania wiadomości zdobytych przez ucznia podczas lekcji. Pisemną pracę domową uczeń wykonuje w zeszytach, w zeszytach ćwiczeń lub w formie zleconej przez nauczyciela. Brak pracy domowej oceniany jest zgodnie z umową nauczyciela z uczniami, przy uwzględnieniu zapisów SSO. Błędnie wykonana praca domowa jest sygnałem dla nauczyciela, mówiącym o konieczności wprowadzenia dodatkowych ćwiczeń utrwalających umiejętności i nie może być oceniona negatywnie. Przy wystawianiu oceny za pracę domową nauczyciel bierze pod uwagę samodzielność i poprawność wykonania. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu półroczu zgłaszania nieprzygotowania się do lekcji (brak zeszytu, brak ćwiczeń, brak pracy domowej, brak pomocy potrzebnych do lekcji, niegotowość do odpowiedzi) bez żadnych konsekwencji pod warunkiem, że zgłosi ten fakt nauczycielowi na początku lekcji. Ponadto uczeń ma obowiązek uzupełnić brakującą pracę domową na następną lekcję. Po wykorzystaniu tego limitu uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie się do lekcji ocenę niedostateczną.

Ocena postawy ucznia - na którą składają się: aktywność na lekcji (częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi, rozwiązywanie zadań dodatkowych w czasie lekcji, aktywna praca w grupach), wykonywanie prac dodatkowych i długoterminowych, dbanie o estetyczny wygląd zeszytu.

Wyróżniająca się postawa ucznia w czasie zajęć jest dodatkowo odnotowywana przez nauczyciela i przeliczana na oceny zgodnie z kryteriami, z którymi uczniowie zostali zapoznani na początku roku szkolnego.

Prace dodatkowe obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów, prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo, przygotowanie gazetki ściennej, wykonanie pomocy naukowych, prezentacji. Oceniając ten rodzaj pracy, nauczyciel bierze pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną pracy, estetykę wykonania, wkład pracy ucznia, sposób prezentacji, oryginalność i pomysłowość pracy.

Nauczyciel ma obowiązek wystawienia każdemu uczniowi przynajmniej jednej oceny w miesiącu, jeżeli uczeń uczestniczył w co najmniej trzech godzinach zajęć dydaktycznych. W przypadku 5-dniowej i dłuższej absencji ucznia nauczyciel ma obowiązek umożliwić uczniowi uzupełnienie wiadomości i umiejętności w ciągu tygodnia i wstrzymać się od oceniania ucznia w tym okresie. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.

Śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne wystawiane są z ocen cząstkowych. Oceny te nie muszą być średnią arytmetyczną ocen cząstkowych. Przy wystawianiu oceny śródrocznej (rocznej) należy uwzględnić hierarchię ocen cząstkowych:

1. Prace klasowe.
2. Kartkówki.
3. Odpowiedzi ustne, prace domowe, prace długoterminowe.

Przy wystawianiu oceny śródrocznej (rocznej) należy uwzględnić zaangażowanie ucznia. Ocena roczna jest oceną podsumowującą osiągnięcia edukacyjne ucznia w danym roku szkolnym.

Uczeń, który otrzymał śródroczną ocenę niedostateczną z zajęć edukacyjnych, powinien przystąpić do sprawdzianu poprawkowego w terminie ustalonym z nauczycielem. Nauczyciel ma obowiązek opracować zakres wymagań koniecznych (na ocenę dopuszczającą) dla ucznia. Ze sprawdzianu poprawkowego uczeń może uzyskać maksymalnie ocenę dopuszczającą. W przypadku, gdy uczeń z przyczyn nieusprawiedliwionych, nie przystąpi do sprawdzianu poprawkowego, otrzymuje ocenę niedostateczną. Ocena ze sprawdzianu poprawkowego jest wpisywana jako ocena cząstkowa na drugie półrocze i ma znaczący wpływ na ocenę roczną.

Uczeń nieklasyfikowany w pierwszym półroczu roku szkolnego, powinien przystąpić do sprawdzianu klasyfikacyjnego w terminie ustalonym przez nauczyciela. Nauczyciel ma obowiązek opracować zakres wymagań (podstawowy i ponadpodstawowy) dla ucznia. W przypadku, gdy uczeń z przyczyn nieusprawiedliwionych nie przystąpi do sprawdzianu klasyfikacyjnego otrzymuje ocenę niedostateczną. Ocena ze sprawdzianu klasyfikacyjnego jest wpisywana jako ocena cząstkowa na drugie półrocze i ma znaczący wpływ na ocenę roczną.

III. OCENIANIE UCZNIÓW I SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

- ❖ Na podstawie opinii publicznej lub niepublicznej poradni pedagogiczno-psychologicznej oraz poradni specjalistycznej nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe, specyficzne trudności w uczeniu się.
- ❖ Na podstawie orzeczenia poradni pedagogiczno – psychologicznej o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania ucznia nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do jego indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych.
- ❖ Oceny bieżące oraz śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym są ocenami opisowymi. Oceny bieżące i śródroczne wpisuje się do suplementu stanowiącego załącznik do dziennika lekcyjnego.
- ❖ **Rodzaje pomocy i wsparcia :**

a) zdiagnozowana dysleksja i dysgrafia, dyskalkulia:

- wydłużenie czasu pisania sprawdzianu, kartkówki, pracy pisemnej; unikanie głośnego czytania na lekcji, ewentualnie na prośbę ucznia;
- umożliwienie korzystania z tabliczki mnożenia w przypadku uczniów z dyskalkulią;
- w przypadku uczniów dysgraficznych dopuszcza się pismo drukowane lub wydruk komputerowy;

b) niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim:

- modyfikacja planów wynikowych; dostosowanie treści oraz wymagań do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz do możliwości psychofizycznych ucznia;
- dostosowanie liczby zadań i poziomu trudności do indywidualnych możliwości i potrzeb ucznia;
- częste powtarzanie kluczowych wiadomości i utrwalanie podstawowych umiejętności;
- stosowanie pomocy wizualnych, odwoływanie się do konkretnego przykładu z życia,

- wydłużenie czasu pisania sprawdzianu, kartkówki, pracy pisemnej; stosowanie prostych poleceń; przewaga zadań zamkniętych, na dobieranie, prawda-falsz nad otwartymi wymagającymi samodzielnej dłuższej odpowiedzi,
- stosowanie metod i form pracy z uczniem opracowanych przez zespół ds. pomocy psychologicznej i zapisanych w Indywidualnym Programie Edukacyjno- Terapeutycznym;

c) zespół Aspergera

- konsekwentne informowanie o przebiegu lekcji, o zamierzonych efektach pracy, o ewentualnych zmianach,
- podkreślanie i akcentowanie zachowań aprobowanych społecznie,
- częstsze kontrolowanie tempa i rytmu pracy (np. stosowanie czasomierzy),
- objaśnianie konkretne, bez zbytecznej metaforyki; zadawanie pytań zwrotnych sprawdzających zrozumienie poleceń,
- stosowanie dodatkowych objaśnień przede wszystkim do zadań tekstowych;
- wyznaczanie ról społecznych (pomocnik nauczyciela, sprawozdawca, koordynator pracy w grupie i in.),
- stosowanie metod i form pracy z uczniem opracowanych przez zespół ds. pomocy psychologicznej i zapisanych w Indywidualnym Programie Edukacyjno- Terapeutycznym;

d) zagrożenie niedostosowaniem społecznym

- stosowanie wzmocnień pozytywnych; zauważanie nawet drobnych osiągnięć oraz wysiłku włożonego w wykonywanie zadań,
- przypomnianie o zasadach właściwego zachowania,
- stosowanie ćwiczeń koncentrujących, korzystanie z pomocy wizualnych,
- skupianie uwagi na jednej rzeczy; uwzględnienie krótkiego czasu skupienia,
- stosowanie metod i form pracy z uczniem opracowanych przez zespół ds. pomocy psychologicznej i zapisanych w Indywidualnym Programie Edukacyjno- Terapeutycznym.

IV. KOMUNIKOWANIE WYNIKÓW

- ❖ Nauczyciel jest zobowiązany do sprawdzenia prac pisemnych w ciągu 10 dni roboczych (nie później niż 10 dni roboczych przed klasyfikacją), poinformowania uczniów o ocenie oraz pokazania prac uczniom, omówienia ich i ustalenia sposobu dokonania poprawy błędów.
- ❖ Prace klasowe pozostają do wglądu rodziców tylko w szkole. Uczeń nie otrzymuje pracy klasowej do domu. Prace klasowe przechowywane są w szkole do 31.08 danego roku szkolnego. Informacje o osiągnięciach uczniów przekazywane są rodzicom na zebraniach i podczas konsultacji z rodzicami.
- ❖ Począwszy od czwartej klasy szkoły podstawowej co najmniej na 10 dni roboczych przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej nauczyciele są obowiązani poinformować ucznia, a wychowawcy przynajmniej jednego z rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanych dla ucznia rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych. Nauczyciele poszczególnych przedmiotów mają obowiązek wpisać przewidywane oceny w dzienniku lekcyjnym długopisem w ostatniej kolumnie przed oceną roczną najpóźniej na 2 dni robocze przed zebraniem z rodzicami. O przewidywanych ocenach nauczyciel informuje ucznia na zajęciach edukacyjnych zaś wychowawca informuje rodzica (prawnego opiekuna) na zebraniu z rodzicami.
- ❖ W oddziałach integracyjnych śródroczną i roczną ocenę klasyfikacyjną z zajęć edukacyjnych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ustala nauczyciel prowadzący dane zajęcia edukacyjne, po zasięgnięciu opinii nauczyciela współorganizującego kształcenie integracyjne.
- ❖ **Sposób informowania o ocenie:**
Każda bieżąca ocena szkolna jest uzasadniana przez nauczyciela:
 - a) oceny z ustnych form sprawdzania wiedzy i umiejętności są uzasadniane ustnie w obecności klasy; nauczyciel wskazuje dobrze opanowaną wiedzę lub umiejętności, następnie braki oraz zalecenia do poprawy,
 - b) oceny ze sprawdzianów uzasadniane są pisemnie; nauczyciel przekazuje uczniowi recenzję zawierającą umiejętności opanowane, wymagające utrwalenia oraz zalecenia do dalszej pracy;
 - c) w przypadku wątpliwości uczeń i rodzic (opiekun prawny) mają prawo do dodatkowego uzasadniania oceny; przekazuje je nauczyciel bezpośrednio zainteresowanej osobie podczas konsultacji lub indywidualnych wcześniej umówionych spotkań.

V. TRYB I WARUNKI UZYSKANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH

Za przewidywaną ocenę roczną przyjmuje się ocenę zaproponowaną przez nauczyciela zgodnie z procedurą ustaloną w statucie szkoły.

1. Uczeń może ubiegać się o podwyższenie przewidywanej oceny tylko o jeden stopień i tylko w przypadku, gdy co najmniej połowa uzyskanych przez niego ocen cząstkowych jest równa ocenie, o którą się ubiega, lub od niej wyższa.
2. Warunki ubiegania się o ocenę wyższą niż przewidywana:
 - a) usprawiedliwienie wszystkich nieobecności na zajęciach;
 - b) przystąpienie do wszystkich przeprowadzanych przez nauczyciela sprawdzianów;
 - c) uzyskanie ze wszystkich sprawdzianów ocen pozytywnych, również w trybie poprawy ocen niedostatecznych;
 - d) skorzystanie z wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy.
3. Uczeń ubiegający się o podwyższenie oceny zwraca się z pisemną prośbą w formie podania do nauczyciela przedmiotu, w ciągu 3 dni od zgodnego z zapisami statutu terminu poinformowania uczniów o przewidywanych ocenach rocznych.
 - a) Nauczyciel informuje dyrekcję o ubieganiu się przez ucznia o podwyższenie oceny.
 - b) W przypadku spełnienia przez ucznia wszystkich warunków z punktu 2, nauczyciel przedmiotu wyraża zgodę na przystąpienie do poprawy oceny.
 - c) W przypadku niespełnienia któregokolwiek z warunków wymienionych w punkcie 2 prośba ucznia zostaje odrzucona, a nauczyciel odnotowuje na podaniu przyczynę jej odrzucenia
 - d) Uczeń spełniający wszystkie warunki najpóźniej na 5 dni roboczych przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej przystępuje do przygotowanego przez nauczyciela przedmiotu sprawdzianu pisemnego.
 - e) Sprawdzian, oceniony zgodnie z przedmiotowym systemem oceniania, zostaje dołączony do dokumentacji nauczyciela.
 - f) Poprawa oceny rocznej może nastąpić jedynie w przypadku, gdy sprawdzian został zaliczony na ocenę, o którą ubiega się uczeń lub ocenę wyższą.
 - g) Ostateczna ocena roczna nie może być niższa od oceny proponowanej, niezależnie od wyników sprawdzianu, do którego przystąpił uczeń w ramach poprawy.

VI. WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY STANOWIĄ ZAŁĄCZNIK DO PSO.

VII. EWALUACJA SYSTEMU.

Ewaluacja systemu oceniania przewidywana jest po upływie każdego roku szkolnego.

Formy ewaluacji:

1. Rzetelna weryfikacja wymagań na poziom podstawowy i ponadpodstawowy.
2. Konsultacje z innymi nauczycielami matematyki.